

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ АПК

Постановка проблеми. Комплексна оцінка стану і використання оборотного капіталу – є одночасне і погоджене вивчення сукупності показників, які відображають різні аспекти процесу використання оборотного капіталу, обґрунтування висновків про якість використання (визначення рейтингу) на основі порівняння узагальнюючої комплексної оцінки (єдиного інтегрованого показника) з еталоном, середньо галузевою відповідною оцінкою даного індикатора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розрахунок рейтингу і класифікація по рівню значень дозволяє не тільки використовувати цю методiku для самоаналізу рівня конкурентноздатності, але й ранжувати підприємства за ступенем їх інвестиційної привабливості. Проблеми оцінювання оборотного капіталу підприємств активно досліджуються вітчизняними вченими-економістами [1,2]

Завдання дослідження. Найбільш інформативними параметрами оцінки стану та використання оборотного капіталу підприємств відповідає система відносних показників (коефіцієнтів), об’єктивність інтегральної оцінки яких досягається через придання їм вагомих значень (табл. 1).

Для інтегрування локальних показників стану і використання оборотного капіталу нами пропонується слідуєчий алгоритм:

$$R_{i\gamma}^x = \sqrt{K_1(1 - X_{1\gamma})^2 + K_2(1 - X_{2\gamma})^2 + \dots + K_n(1 - X_{n\gamma})^2}$$

де: K – вагоме значення коефіцієнтів, визначених на основі експертної оцінки;

$X_{i\gamma}$ – відношення значення окремого показника до його нормативного значення, досліджуваних підприємств ($X_{i\gamma} = a_{i\gamma} / \max a_{i\gamma}$)

Дослідження з розрахунків, оцінки, співставлення показників стану і використання оборотного капіталу представляють собою інформаційний масив, який дозволяє групувати, ранжувати господарюючі суб’єкти за визначими ознаками, встановлювати загальні закономірності їх розвитку, формувати базу для прийняття обґрунтованих рішень в сфері управління оборотним капіталом і підприємством в цілому.

Таблиця 1

Значущість коефіцієнтів використання оборотного капіталу, бали

Умовні позначки коефіцієнтів	Назва показників	Вагоме значення оцінки експертів (бали)
K1	Коефіцієнт поточної ліквідності	8
K2	Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	8
K3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	7
K4	Коефіцієнт мобільності оборотного капіталу	7
K5	Співвідношення оборотного капіталу до основного	3
K6	Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу	3
K7	Рентабельність оборотного капіталу	5
K8	Коефіцієнт оборотності запасів	5
K9	Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	5

Для інтегрування локальних показників стану і використання оборотного капіталу нами пропонується наступний алгоритм:

$$R_{i\gamma}^x = \sqrt{K_1(1 - X_{1\gamma})^2 + K_2(1 - X_{2\gamma})^2 + \dots + K_n(1 - X_{n\gamma})^2}$$

де: K – вагоме значення коефіцієнтів, визначених на основі експертної оцінки;

$X_{i\gamma}$ – відношення значення окремого показника до його нормативного значення, досліджуваних підприємств ($X_{i\gamma} = a_{i\gamma} / \max a_{i\gamma}$)

Дослідження з розрахунків, оцінки, співставлення показників стану і використання оборотного капіталу представляють собою інформаційний масив, який дозволяє групувати, ранжувати господарюючі суб'єкти за визначими ознаками, встановлювати загальні закономірності їх розвитку, формувати базу для прийняття обґрунтованих рішень в сфері управління оборотним капіталом і підприємством в цілому.

Виклад основного матеріалу. Нами проведено розрахунки значень дев'яти коефіцієнтів використання оборотного капіталу для рейтингової оцінки трьох ВАТ комбінатів хлібопродуктів Херсонської і Миколаївської областей за останні роки дослідження (табл. 2).

Таблиця 2

Коефіцієнти використання оборотного капіталу для рейтингової оцінки ВАТ комбінатів хлібопродуктів (в середньому за 2006-2008 рр.).

Найменування показника	Норматив	ВАТ хлібопродуктів		
		Херсонський	Миколаївський	Новокаховський
1.Поточна ліквідність	>2,0	0,62	0,75	0,63
2.Забезпеченість власним оборотним капіталом	>0,6	0,12	0,37	0,28
3.Абсолютна ліквідність	>0,25	0,18	0,17	0,19
4.Коефіцієнт мобільності	>0,2	0,15	0,17	0,15
5.Співвідношення оборотного капіталу до основного	>1,0	0,67	0,6	1,35
6.Рентабельність оборотного капіталу	>0,15	0,11	0,10	0,03
7.Оборотність капіталу	>4,0	3,12	2,9	2,12
8.Оборотність запасів, дн.	<30	33,1	17,2	15,3
9.Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	>1,0	0,76	0,61	0,88

Джерело: За розрахунками автора

Відповідно вищезгаданого алгоритму інтегрування показників використання оборотного капіталу та даних таблиць 1 і 2, проведено ранжування комбінатів хлібопродуктів має наступний вигляд. На першому місці Новокаховський ВАТ – 38,3 балів, на другому Миколаївський – 34,8, на третьому Херсонський ВАТ має 30,8 балів.

Детальний розрахунок інтегральних показників розміщено в таблиці 3.

Таблиця 3

Розрахунок рейтингової оцінки використання оборотного капіталу ВАТ комбінатів хлібопродуктів

Показники	Р	і	н	о	р	м	а	т	Херсонський	Миколаївський	Новокаховський
-----------	---	---	---	---	---	---	---	---	-------------	---------------	----------------

			Значення коефіцієнтів в порівнянні з нормативом	Бали	Значення коефіцієнтів в порівнянні з нормативом	Бали	Значення коефіцієнтів в порівнянні з нормативом	Бали
1. Поточна ліквідність	8	>2,0	0,31	2,48	0,37	2,36	0,31	2,48
2. Забезпечення власними оборотними коштами	8	>0,6	0,2	1,60	0,62	4,96	0,47	3,76
3. Абсолютна ліквідність	7	>0,25	0,72	5,04	0,68	4,76	0,76	5,32
4. Коефіцієнт мобільності	7	>0,2	0,75	5,25	0,85	5,95	0,75	5,25
5. Співвідношення оборотного капіталу до основного	3	>1,0	0,67	2,01	0,6	1,80	1,35	4,05
6. Рентабельність оборотного капіталу	3	>0,15	0,73	2,19	0,67	2,01	0,2	0,6
7. Оборотність оборотного капіталу	5	>4,0	0,78	3,90	0,72	3,60	0,53	2,65
8. Оборотність запасів (дні)	5	<30	0,91	4,55	1,74	8,70	1,96	9,80
9. Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	5	>1,0	0,76	3,80	0,61	3,05	0,88	4,40
ВСЬОГО	51,0	X	X	30,8	X	34,8	X	38,3

Висновки. Щодо виявлених закономірностей та обґрунтування управлінських рішень відзначаємо наступне.

1. Херсонський хлібокомбінат хлібопродуктів (КХП) програє в рейтинговій оцінці за рахунок низької забезпеченості власним оборотним капіталом на 2-3 бали (показник 2) та за рахунок слабкої оборотності виробничих запасів (показник 8), відповідно до Миколаївського і Новокаховського КХП на 4-5 балів.

2. Високу рейтингову оцінку Новокаховський КХП забезпечив також більш оптимальним співвідношенням оборотного капіталу до основного (показник 5), в порівнянні з Херсонським і Миколаївським КХП, відповідно 4,05 бали проти 2,01 і 1,80 бали.

3. В загальній сумі дев'яти показників рейтингової оцінки використання оборотного капіталу по кожному із трьох підприємств, за умови їх нормативного використання (51 бал), кожне підприємство має зробити для себе висновок про його резерви використання. Так, Новокаховський і Миколаївський КХП недобрали до нормативу відповідно 12,7 та 16,2 бали, а Херсонський – 20,2 бали.

Анотація

На основі дев'яти вагомих показників використання оборотного капіталу запропоновано алгоритм інтегрування для рейтингової оцінки ВАТ комбінатів хлібопродуктів. Результати дослідження дозволяють виявити резерви ефективного використання оборотних активів підприємств та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Ключові слова: Оборотний капітал, інтегральна оцінка, резерви використання, ранжирування підприємств у конкурентоспроможності.

Аннотация

На базе девяти основных показателей использования оборотного капитала предложено алгоритм интегрирования для рейтинговой оценки ОАО комбинатов хлебопродуктов. Результаты исследования позволяют выявить резервы эффективного использования оборотных активов предприятий, принятия обоснованных управленческих решений.

Ключевые слова: Оборотный капитал, интегральная оценка, резервы использования, ранжирование предприятий в конкурентоспособности.

Annotation

On the base of nine important estimates of wing of flow-capital the algorithm of integrating for a rating-evaluation of bread-plants of open-stock companies is proposed. The results of investigation allow to find out the reserves of effective usage of flow-capital of the enterprises and to make concerned managerial decisions.

Key-words: flow-capital, integrated evaluation, reserves of usage, rating of enterprises according to competitiveness.

Список використаної літератури:

1. Єрохін К.Я. Шляхи поповнення обігових коштів переробних підприємств АПК // Економіка АПК.-2005.№10.-с.75-77.
2. Зятковська Л.І. Методичні засади фінансового забезпечення підприємств // Фінанси України.-2007.-№6.-с.148-149.
3. Долгоруков Ю.А., Редіна Н.І. Управління ефективністю використання обігових коштів у промисловості // Фінанси України.-2005.-№11.-с.103-105.
4. Журавльова Ю.Ю. Сутність платоспроможності підприємства // Фінанси України.-2006.-№1.-с.116-118.
5. Алексеенко В.С. Финансовый анализ. – К.: МАУП, 2004. – 250с.